

Hannu Tuominen

AMMATILLISEN TUKIHENKILÖTYÖN KOKEMUKSIA RAUMAN
KAUPUNGIN LASTENSUOJELUSSA

Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosiaalipedagogiikan suuntautumisvaihtoehto
2012

AMMATILLISEN TUKIHENKILÖTYÖN KOKEMUKSIA RAUMAN KAUPUNGIN LASTENSUOJELUSSA

Tuominen, Hannu
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Sosiaaalialan koulutusohjelma
Marraskuu 2012
Ohjaaja: Ahosmäki, Merja
Sivumäärä: 37
Liitteitä: 2

Asiasanat: lastensuojelu, ammatillinen tukihenkilö, lastensuojelun palvelujärjestelmä

Opinnäytetyössäni selvitin kokemuksia Rauman kaupungin lastensuojelussa toteutetusta ammatillisesta tukihenkilötoiminnasta. Selvitin, millaiseksi ammatillisen tukihenkilön työ on koettu ja onko tuen määrä ollut riittävää. Tarkoitus oli myös tutkia, onko kyseisellä tukimuodolla paikkansa Rauman kaupungin lastensuojelun palvelujärjestelmässä.

Lastensuojelulaki ohjaa sosiaaalialan ammattilaisten työskentelyä. Se on kaiken toiminnan pohja, jonka perusteella rakentuu myös lastensuojelun palvelujärjestelmä. Ammatillinen tukihenkilötoiminta on osa tätä kokonaisuutta.

Tutkimusmenetelmänä käytin kvalitatiivista tutkimusta. Haastattelut suoritettiin teemahaastatteluna ja kohderyhmänä oli sosiaaalialan ammattilaiset sekä yhden perheen äiti ja nuori. Haastatteluiden avulla kerättiin konkreettista näkökulmaa ammatillisen tukihenkilön työstä. Haastattelut toteutettiin Rauman perhetukikeskuksessa sekä perheen kotona.

Tutkimustulosten kautta voidaan todeta, että ammatillisen tukihenkilön työ on ollut tuloksellista ja sille on oma paikkansa palvelujärjestelmässä. Tutkimus osoitti, että vanhemmat ja perheet ovat yhdessä nuoren kanssa saaneet ammatillisen tukihenkilötyön kautta lisää voimavaroja ja he kokevat, että tuki on auttanut heitä heidän ongelmissaan. Tutkimuksen mukaan ammatillisen tukihenkilöntyölle on tarvetta ja se on hyvä lisä vanhemmille, joilla ei ole voimavaroja ja keinoja kasvattaa nuorta.

Tutkimuksesta saadulla tiedolla voidaan kartoittaa, millainen tuki on ollut hyödyllistä ja oikein kohdennettua. Samalla voidaan kiinnittää huomiota niihin seikkoihin, jotka vielä vaativat kehittämistä.

EXPERIENCES RELATING TO THE WORK OF A PROFESSIONAL SUPPORT PERSON IN THE CHILD WELFARE UNIT OF THE CITY OF RAUMA

Tuominen, Hannu

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in Social Services

November 2012

Supervisor: Ahosmäki, Merja

Number of pages:37

Appendices: 2

Keywords: child welfare, professional support person, child welfare service system

In my thesis, I examined a number of experiences relating to the professional support person service provided by Child Welfare Unit of the city of Rauma. I studied how the work of a support person has been perceived and whether the amount of support received has been sufficient. It was also my intention to study whether this specific form of support serves a purpose in the service system of the Child Welfare Unit of the city of Rauma.

The Child Welfare Act of Finland guides the work of the professionals in the field of social services. It serves as the basis of all operations, including the child welfare service system. Professional support person operations form a part of this body.

I used qualitative research as my research method. The interviews were conducted in the form of theme interviews. The focus group included professionals in the field of social services and a mother and a young person from one family. These interviews were used to create a concrete perspective of the work of a professional support person. The interviews were conducted in the Family Support Center of Rauma and in the home of the family.

Based on the findings of the research, it can be stated that the work of a professional support person has been productive and that it serves a purpose in the service system. The research indicates that the young persons involved and their parents and families have received encouragement with the help of the work of a professional support person. Furthermore, they perceive that the support has assisted them with their problems. According to the research, there is a need for the work done by a professional support person and this work serves as a valuable way of assisting parents who do not have the necessary resources and methods to raise a young person.

The information provided by this research can be used to examine which types of support have been beneficial and properly targeted. At the same time, it can be used to reveal the aspects that are still in need of further development.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	LASTENSUOJELU	6
2.1	Lastensuojelulaki	8
2.2	Lastensuojelun asiakkuus	8
2.3	Avohuollon tukitoimet	10
2.4	Kiireellinen sijoitus	11
2.5	Huostaanotto	12
3	LASTENSUOJELUN PALVELUJÄRJESTELMÄ	14
3.1	Lastensuojelun palvelujärjestelmän määrittely	14
3.2	Rauman kaupungin lastensuojelun palvelujärjestelmä	16
4	TUKIHENKILÖTYÖ	17
4.1	Vapaaehtoinen tukihenkilötoiminta	17
4.2	Ammatillinen tukihenkilö Rauman kaupungin lastensuojelussa	18
5	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	21
5.1	Tutkimusmenetelmä	21
5.2	Tutkimuksen kohderyhmä	22
5.3	Tutkimuksen tarkoitus ja tutkimusongelma	22
5.4	Tutkimuksen toteuttaminen ja analysointi	23
6	TUTKIMUSTULOKSET	25
6.1	Nuoren elämäntilanteen kartoittaminen	25
6.2	Ammatillisen tukihenkilötyön toimivuus	28
6.3	Nuoren ja perheen tulevaisuuden näkymät	31
7	POHDINTA	33
	LÄHTEET	36
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Otin yhteyttä Rauman perhetukikeskukseen, jossa olen opiskelun ohella tehnyt sijaisuuksia. Toivoin saavani sieltä ideoita opinnäytetyön tekemiseen. Halusin työelämälähtöisen aiheen, jota ei ole aiemmin paljoakaan tutkittu. Vastaavalta ohjaajalta sain idean, että alkaisin tutkia ammatillista tukihenkilötoimintaa.

Aluksi ajattelin, että haluaisin tehdä toiminnallisen opinnäytetyön, mutta tästä ideasta kuitenkin luovuin aika nopeasti. Jossain vaiheessa vastaava ohjaaja saikin hyvän idean, että alkaisin tutkia ammatillisen tukihenkilötyön vaikuttavuutta Rauman kaupungin lastensuojelussa. Tukimuoto oli tuore ja sellainen, jota kehitetään koko ajan. Aihe olisi myös työelämälähtöinen ja tiesin, että ammatillisen tukihenkilötyön palvelujen piirissä on sellaisia nuoria, joista osa on ollut myös osastojaksoilla perhetukikeskuksessa, jossa olen tehnyt sijaisuuksia. Tämä asia toisi hyvää taustaa ja pohjaa omalle tutkimukselleni. Aihe kuulosti todella mielenkiintoiselta ja olin intoa täynnä, koska tutkimuksen aihe tuntui olevan juuri sitä mitä hain. Tiesin, että jos aihe on hyvä, motivaationi pysyy työtä tehdessä korkealla. Ammatillisen tukihenkilötyön vaikuttavuuden tutkiminen alkoi kuitenkin tuntua liian isolta palalta, joten rajasin aiheen siten, että keräisin tukimuodon kokemuksia niin asiakkailta kuin työntekijöiltäkin. Itselleni tuli heti sellainen olo, että parhaiten saan tietoa aiheesta haastatteleamalla asianomaisia. Teemahaastatteluiden avulla pääsisin henkilökohtaisesti vuorovaikutukseen haastateltavien kanssa, joka minusta olisi tutkimuksen kannalta erityisen tärkeää.

Yhtenä tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää millainen nuori tarvitsee ammatillisen tukihenkilön palveluja ja mitä palveluja hän on aikaisemmin jo saanut. Tavoitteenani oli kerätä kattavasti kokemuksia ammatillisen tukihenkilön työstä ja siitä, onko tuesta ollut konkreettista hyötyä nuorille ja perheille. Tutkimuksessani käy ilmi myös millainen on ollut nuoren elämäntilanne, silloin kun hänelle on alettu hankkimaan ulkopuolista apua eli tässä tapauksessa ammatillista tukihenkilöä. Tutkimuksen tavoitteena oli myös kerätä kokemuksia siitä, onko ammatillisessa tukihenkilötyössä ollut selkeitä tavoitteita ja onko tavoitteita seurattu.

Opinnäytetyöni aihe liittyy lastensuojelun kokonaisuuteen ja lastensuojelulaki on siinä keskeisessä asemassa. Haastattelin taustoitusta varten Rauman perhetukikeskuksen työntekijöitä, jotka ovat olleet kehittämässä ammatillisen tukihenkilötyön palveluja. Näiden pohjalta rakensin opinnäytetyön taustaosuuden, joka koostuu lastensuojelun määritelmästä, sen käsitteistä sekä palvelujärjestelmästä. Tämän lisäksi avasin ammatillisen tukihenkilön toimenkuvaa.

2 LASTENSUOJELU

Jokaisella lapsella on oikeus turvalliseen elämään. Lasten pitää saada leikkiä, käydä koulua, kertoa oma mielipiteensä. Lapsella pitää siis olla oikeus arvokkaaseen elämään ja turvallisiin ihmissuhteisiin. Jokaisen lapsen oikeus on saada hänelle kuuluvaa huolenpitoa ja suojelua. (Lastensuojelun www-sivut 2012.)

Suomessa lapsen oikeuksien yleissopimus otettiin käytäntöön vuonna 1991. Sopimus velvoittaa valtioita, kuntia, viranomaisia, lasten vanhempia ja muita aikuisia noudattamaan sitä. Sopimuksen lisäksi Suomen omat lait turvaavat lasten oikeuksia Suomessa. Esimerkiksi lastensuojelulaki on laadittu nimenomaan suojaamaan ja turvaamaan lasten oikeuksia. Lait määrittävät, että lapsia on kohdeltava tasa-arvoisesti ja heistä on kannettava huolta. (Lastensuojelun www-sivut 2012.)

Lastensuojelu edistää lapsen kasvua, kehitystä ja hyvinvointia. Lastensuojelun tarkoitus on tukea vanhemmuutta, huoltajia sekä muita tahoja, jotka ovat vastuussa lapsen kasvatuksesta. Lastensuojelun tarkoituksena on ehkäistä ja ratkaista lasten ja hänen perheensä ongelmia ennen kuin ongelmat ovat mahdottomia ratkaista. Voidaan ajatella, että lastensuojelu on puuttumista epäkohtiin, mutta samalla se on myös perheiden arjen tukemista. Yksi tärkeimmistä lastensuojelun pääkohdista on lapsen etu. Kaikki lastensuojelulliset ratkaisut on tehtävä sillä periaatteella, mikä olisi lapselle paras vaihtoehto. (Taskinen 2007, 15; Rätty 2010, 7.)

Vanhemmilla on aina kasvatuksellinen vastuu lapsistaan. Se tarkoittaa samalla myös sitä, että perheellä on oikeus toteuttaa omia kasvatusnäkömyksiään ja arvojaan. Perheen ulkopuolisilla ei ole oikeutta puuttua kasvatuseriaatteisiin ilman hyvää syytä. Ristiriitoja lapsen edusta ja kasvatusvastuusta voi syntyä silloin kuin vanhempi on psyykkisesti sairas tai käyttää päihteitä. Jos kotitilanne on rauhaton, silloin on lastensuojelun puututtava asiaan. Lastensuojelussa toimenpiteet on tehtävä hienovaraisesti, joten epäkohtiin on puututtava siten, että ratkaisuihin yritetään päästä yhdessä lapsen ja perheen kanssa. (Taskinen 2007, 15.)

Sosiaaliviranomaisilla on velvollisuus turvata lapsille sopiva kasvuympäristö, mutta velvollisuus koskee myös muita viranomaisia ja kaikkia kansalaisia. Lasten suojelu on siis yhteisöllinen asia. On tärkeää taata lapselle hyvä kehitys, sillä lasten hyvinvointi heijastuu koko yhteiskuntaan. Lasten hyvinvointiin panostaminen on todella tärkeää. Lapsen elämässä pitää olla monia eri tahoja, jotka pitävät lapsesta huolta. Joskus pelkät lastensuojelutoimenpiteet eivät riitä takaamaan lapselle turvallista elämää. Kysymys voi olla myös yhteiskunnallinen. Esimerkiksi meidän on mietittävä, miten autamme lapsiamme parhaiten. On selvää, että lastensuojeluperheitä on autettava taloudellisesti, työttömyyttä ja huono-osaisuutta on pyrittävä vähentämään sekä päihde- ja mielenterveystyöhön on lisättävä resursseja. Näihin asioihin on puututtava valtakunnallisesti sekä myös paikallistasolla. (Taskinen 2007, 10.)

Lastensuojelu voi olla lapsi- ja perhekohtaista lastensuojelua. Niitä järjestetään silloin kun lapsi ja perhe ovat lastensuojelun asiakkaina. Avohuollon tukitoimet, lapsen kiireellinen sijoitus, lastensuojelutarpeen selvitys, sijaishuollon järjestäminen ja jälkihuolto ovat lapsi- ja perhekohtaista lastensuojelua. Lapsi- ja perhekohtaisessa on aina ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu ja pyrittävä antamaan lapsen vanhemmille tarvittava tuki. Ennaltaehkäisevää lastensuojelutyötä on lapsen sekä hänen perheensä erityinen tukeminen kunnan peruspalveluissa. Tämä tarkoittaa sitä, että lapsen tai perheen ei tarvitse olla lastensuojelun asiakkaana saadakseen tarvittavaa tukea. Ennaltaehkäisevää lastensuojelua voidaan tarjota esimerkiksi äitiys- ja lastenneuvoloissa, päivähoidossa, nuorisotyössä ja kouluissa. Ennaltaehkäisevätyö on ennen kaikkea perheen ja vanhemmuuden tukemista. (Sosiaaliportin www-sivut 2012.)

2.1 Lastensuojelulaki

Lastensuojelulain tarkoitus on varmistaa lapselle oikeus turvalliseen kasvuympäristöön. Lapsella on oikeus tasa-arvoiseen ja erityiseen suojeluun. Lastensuojelulaki on läsnä koko ajan ammattilaisen työskennellessä lasten, nuorten, vanhempien ja yhteistyötahojen kanssa. Esimerkiksi ammatillisen tukihenkilön työn perustana on lastensuojelulaki, jota on velvollisuus noudattaa työskennellessä nuorten ja heidän perheidensä kanssa. Ammatillisen tukihenkilön ja sosiaalityöntekijän on pyrittävä aina ratkaisuihin, jotka ovat lapselle parasta. Lastensuojelulaissa painotetaan siis miten lapsen etu pitää ottaa huomioon viranomaisten kaikissa toimenpiteissä. Lapsen etu on myös sitä, että lapsi tulee kuulluksi ja hänen mielipiteitään kunnioitetaan. Kaikki päätökset on tehtävä siten, että lastensuojelulakia noudatetaan moitteettomasti. (Räty 2010, 1.)

Lastensuojelulaissa on tärkeää arvioida sitä, miten lakia sovelletaan. Lastensuojelulliset toimenpiteet ovat aina tapauskohtaisesti, eikä niihin aina ole yhtä samaa ratkaisua. Merkitystä on esimerkiksi lain tarkoitussäännöksillä kun tehdään lasta koskevia päätöksiä ja ratkaisuja, jotka ovat lapsen elämässä hyvin tärkeitä. Aina yksilökohtaisia tavoitteita lastensuojelussa ei pystytä toteuttamaan pelkästään tukitoimilla tai palveluilla, vaan se vaatii myös julkisen vallan toimissa lapsen edun huomioimista. On tärkeää ottaa huomioon päätöksissä se minkälaista hoitoa tai tukea lapsia tarvitsee. Esimerkiksi ammatillisen tukihenkilön palveluja on turha tarjota nuorelle ja hänen perheelleen, jos he ovat vankasti sitä vastaan. (Räty 2010, 1.)

2.2 Lastensuojelun asiakkuus

Laissa on säädetty lapsen hoitamiseen ja huoltoon liittyvät toimenpiteet. Vanhemmat ovat velvollisia huolehtimaan lapsesta siihen saakka, kun hänestä tulee lainpuitteissa täysi-ikäinen. (Kangas 2004, 105.)

Lastensuojelun asiakkuuteen voi olla syynä se, että aikuisen ja lapsen vuorovaikutussuhteet ovat rikkonaiset ja tämä johtaa perheen sisäisiin ristiriitoihin, joista ei selvitä ilman ulkopuolisten apua. Se voi tarkoittaa sitä, että nuori ei noudata perheen sääntö-

jä tai sitä, että perheellä ei ole mitään sääntöjä. Perheessä voi olla vääristyneet valta-asetat, joka tarkoittaa sitä, että nuori pyrkii hallitsemaan perheen arkea. Asiakkuus voi alkaa myös, jos lapsi kokee väkivaltaa kotona. Lasta voidaan esimerkiksi alistaa ja kiusata kotonaan. Vanhemmilla voi myös olla päihde- ja mielenterveyden ongelmia. Ongelmien kasaantuminen voi tarkoittaa sitä, että lapselle ei välttämättä pystytä tarjoamaan tarpeeksi virikkeellistä kasvuympäristöä eikä lapsen perustarpeista pystyt-
tä huolehtimaan. Myös huono-osaisuuden kasautuminen voi olla yhtenä tekijänä sil-
le, että tarvitaan lastensuojelullisia palveluita. Lastensuojelun asiakkaana voi olla
myös nuoria, jotka ovat omalla käytöksellään vaikuttaneet siihen, että lastensuojelul-
lisia toimenpiteitä tarvitaan. Nuori voi käyttäytyä aggressiivisesti perheenjäseniä
kohtaan, tekee rikoksia tai käyttäytyy itsetuhoisesti. Koulunkäynnissä ilmenevät on-
gelmat, kuten uhmakaskäytös ja pinnaamiset saattavat johtaa siihen, että nuori tarvit-
see ulkopuolista apua. Lastensuojelun asiakkaat ovat eri yhteiskuntaluokista. Aina ei
taustalla ole köyhyyttä tai huono-osaisuutta, vaan asiakas voi olla myös hyvätuloises-
ta perheestä. (Räty 2004, 22; Raitaluoto haastattelu 15.4.2012.)

Joskus lapsen huollossa on niin merkittäviä laiminlyöntejä, että viranomaistahon vä-
liintulo on pakollista. Yleensä lastensuojeluasiakkuus alkaa sillä, että lapsen hyvin-
voinnista nousee huoli. Usein lastensuojelun tarvetta lisää vanhempien päihde- ja
mielenterveysongelmat, vanhemmuuden puute, vanhempien uupumus kasvatuksessa,
mutta myös perheväkivalta. (Korhonen 2005, 32; Lastensuojelun www-sivut 2012.)

Jos vanhemmat tarvitsevat apua ja tukea nuoren kasvatuksessa, he voivat itse ottaa
yhteyttä sosiaalityöntekijään. Yleisesti vanhempien yhteydenotot johtuvat heidän vä-
symisestään lapsen kasvatukseen. Syynä yhteydenottoon voi olla myös vanhempien
omat henkilökohtaiset ongelmat, jolloin heidän on pyydettävä ulkopuolista apua.
Lapsella ja nuorella on myös itsellään mahdollisuus ottaa yhteys johonkin sosiaalivi-
ranomaiseen. (Korhonen 2005, 32-33; Mahkonen 2003, 54; Lastensuojelun www-
sivut.)

Usein kuitenkin lastensuojelun asiakkaaksi tullaan lastensuojeluilmoituksen kautta.
Ilmoituksen voi tehdä kuka vaan, joka huomaa, että lapsi voi huonosti. Konkreetti-
sesti ilmoituksen voi tehdä esimerkiksi lapsen lähiomaiset ja naapurit. (Korhonen
2005, 33; Sosiaaliportin www-sivut 2012.) Viranomaiset ja muut julkista valtaa käyt-

tävät ovat aina velvollisia virkavastuunsa puitteissa tekemään lastensuojeluilmoituksena. Virkavelvollisiin kuuluu esimerkiksi opetustoimessa sekä sosiaali- ja terveydenhuollossa työskentelevät. (Mahkonen 2003, 169; Rätty 2010, 185.) Tärkeää on, että ilmoitus tehdään viipymättä. Sosiaalityöntekijän toimenkuvaan kuuluu, että jokainen lastensuojeluilmoitus tutkitaan. (Korhonen 2005, 33; Lastensuojelun www-sivut 2012.)

2.3 Avohuollon tukitoimet

Lastensuojelulain 12§:n mukaan lastensuojeluviranomaisten on viipymättä ryhdyttävä avohuollon toimenpiteisiin, jos lapsen olosuhteet eivät turvaa hänen terveyttään tai kehitystään. Toimenpiteisiin on myös silloin ryhdyttävä kun lapsi itse omalla toiminnallaan vaarantaa terveytensä. Syyt miksi avohuollon tukitoimille on tarvetta, voivat olla hyvin moninaiset. (Rätty 2004, 22.)

Lapselle ja perheelle on säädetty taloudellista tukea lastensuojelulain 13§ nojalla. Osa lastensuojelulain 13§:n mukaisista tukitoimista ovat saajalleen subjektiivisia oikeuksia. Määrärahoista riippumatta kunnan on järjestettävä kyseisiä palveluja. Oikein kohdistetuilla tukitoimilla autetaan lasta ja hänen perhettään parhaiten. (Rätty 2004, 22.)

Lastensuojelulain 14§:n mukaan lapselle on mahdollista järjestää perhehoitoa tai laitoshuoltoa avohuollon tukitoimena yhdessä sen henkilön kanssa, jonka kasvatuksessa ja hoidossa lapsi on. Yli 12 vuotta täyttäneelle lapselle hoitoa ja huoltoa voidaan järjestää pelkästään hänelle, jos lapsi itse sitä pyytää tai siihen suostuu. Huoltajalla on oikeus päättää lapsen hoidosta, kasvatuksesta, asuinpaikasta ja muista henkilökohtaisista asioista. Tukitoimien järjestämiseen pitää siis olla huoltajan antama suostumus. (Rätty 2004, 22; Mahkonen 2003, 54.)

Lapsen etu tulee ottaa huomioon, kun tukitoimia suunnitellaan ja toteutetaan. Tarkoituksena on edistää lapsen positiivista kehitystä. Jotta avohuollon tukimuodot olisivat tarpeeksi riittäviä ja kattavia, on lasta tavattava tarpeeksi usein jotta toimintaa

voidaan kehittää ja suunnitella. Periaatteena on, että lapsen vanhempia tuetaan lapsen kasvatuksessa. (Sosiaaliportin www-sivut 2012.)

Avohuollon tukitoimet on kirjattava asiakassuunnitelmaan ja myönnettyistä tukitoimista on tehtävä virallinen päätös. Asiakassuunnitelmaan on kirjattava myös se millä aikataululla muutosta yritetään saada aikaiseksi. Tärkeää on, että tukitoimet ovat laadittu nimenomaan perheen tarpeita huomioon ottaen. Tukimuodot voivat olla esimerkiksi tukihenkilötoimintaa nuorelle, taloudellista tukea, nuoren työhön sijoittumisen tukemista, kotipalvelun apua lapsiperheille, seikkailu- ja perheleirejä, tukiperheitä, tukiasuntoja tai tuetaan esimerkiksi taloudellisesti lapsen harrastusta. (Sosiaaliportin www-sivut 2012; Taskinen 2003, 13.)

Asiakassuunnitelmaan kirjattua, oikein kohdistettua kuntouttavaa perhehoitoa ja laitoshuoltoa voidaan tarjota koko perheelle avohuollon tukimuotona. Koko perhe voi olla sijoitettuna laitokseen avohuollon tukitoimena. Se voi tarkoittaa sitä, että vanhemmat sekä lapset sijoitetaan yhdessä. Tällaiseen ratkaisuun voidaan päätyä esimerkiksi silloin, kun huoltaja kokee olevansa niin väsynyt, ettei voimavaroja kasvatukseen ole. Avohuollon sijoitusta suunniteltaessa on ensisijaisen tärkeää ottaa huomioon se, miten perheen kuntoutuminen onnistuisi parhaalla mahdollisella tavalla. Lasta ei voi sijoittaa avohuollon tukitoimena, jos huostaanoton kriteerit ovat täyttyneet. Sijoitusta avohuollon tukitoimena ei voida pitää huostaanoton korvikkeena. Jos on todennäköistä, että lapsi ei voi palata pitkään aikaan kotiin, tulee harkita täyttykö huostaanoton kriteerit. (Saastamoinen 2010, 58.)

2.4 Kiireellinen sijoitus

Lapsi on mahdollista sijoittaa kodin ulkopuolelle kiireellisellä sijoituspäätöksellä. Lastensuojelulain pykälissä 38 ja 39 määräytyy sijaishuollon perusteet ja kiireellisen sijoituksen kesto. Kiireellisestä sijoituksesta pitää olla aina sosiaaliviranomaisen päätös. Yleensä sen tekee asiakkaan sosiaalityöntekijä. Virka-ajan ulkopuolella sijoituspäätöksen voi tehdä esimerkiksi sosiaalipäivystäjä. (Saastamoinen 2010, 39.)

Jos lapsi on välittömässä vaarassa tai on muulla tavoin kiireellisen sijoituksen tarpeessa, voidaan hänet lastensuojelulain 40§ mukaan sijoittaa perhehoitoon tai laitoshuoltoon. Lapsen hoito voidaan myös järjestää siten, että lapsi sijoitetaan väliaikaisesti lapselle läheisen sukulaisen luokse. (Saastamoinen 2010, 39.)

Lastensuojelutyöntekijä on velvollinen ottamaan lapsen turvaan ja sijoittamaan lapsen tilapäisesti ilman, että siihen olisi vanhempien tai asianomaisten suostumusta. Tilanteita, joiden johdosta kiireelliseen sijoitukseen päädytään voivat olla sellaisia, missä lapsen terveys ja kasvatus ovat uhattuna. Se voi tarkoittaa esimerkiksi sitä, että lapsen vanhemmat ovat humalassa, eivätkä pysty huolehtimaan lapsesta. Perheen sisällä on voinut myös olla tilanteita, joissa on käytetty väkivaltaa. Näiden tilanteiden selvittäminen ja kartoittaminen voi tarkoittaa sitä, että tilanteen rauhoittamiseksi lapsi on kiireellisesti sijoitettava kodin ulkopuolelle. Joskus huoltaja voi olla myös niin sairas, ettei millään pysty huolehtimaan lapsestaan. Toisinaan lapsi tai nuori voi itse olla niin pahassa huume- tai rikoskierteessä, että ainoa vaihtoehto kierteen katkaisemiseksi on kiireellinen sijoitus. Syitä voi siis olla useita. Sijoitus voi johtua nuoresta itsestään tai häneen kohdistuneesta kaltoinkoittelusta. (Taskinen 2003, 41; Saastamoinen 2010, 39.)

2.5 Huostaanotto

Huostaanoton edellytyksistä ja perusteista on säädetty lastensuojelulaissa pykälässä 40. Perusteet huostaanottoon on jaettu tällä tavoin kahteen eri ryhmään, riippuen siitä mistä huostaanotto johtuu. Huostaanotto voi johtua puutteista lapsen kasvuolosuhteissa tai lapsen omasta ei-toivotusta käyttäytymisestä. Ensimmäisen perusteen mukaan lapsi on otettava huostaan sekä järjestettävä hänelle sijaishuolto, jos kasvuolosuhteet uhkaavasti vaarantavat lapsen kehityksen ja terveyden. Nämä uhkakuvat linkittyvät yleensä päihde- ja mielenterveysongelmiin perheen sisällä. Lapsen huolenpitoon liittyvät puutteet voivat ilmentyä monella eri tavalla. Terveyden ja kehityksen vaarantuminen voi johtua ongelmista kotona tai lapsen muista kasvuolosuhteista. Lapsen huolenpitoon liittyvät puutteet voivat myös liittyä koulunkäyntiin tai siihen, että lapsen sosiaaliset suhteet ja vuorovaikutustaidot eivät ole riittäviä. (Saastamoinen 2010, 39; Rätty 2010, 296-297.)

Toinen peruste huostaanotolle voi olla, että lapsi itse vaarantaa vakavasti terveytensä ja kehityksensä. Lapsella voi ilmetä päihteiden käyttöä ja päihdemyönteisyyttä. Lapsen tekemät rikokset voivat johtaa siihen, että huostaanoton perustelut ja edellytykset täyttyvät. Huostaanotto tulee tehdä siis jo ennen kuin lapsen terveyden osoitetaan vaarantuneen. Lapsen kehityksen ja terveyden vaarantumisen uhan pitää olla konkreettinen ja hädän olla todellinen. Huostaanottoon on ryhdyttävä, jos huolenpitoa on laiminlyöty, kasvuolosuhteet eivät ole riittävät tai nuoren oma käytös on vakava uhka lapsen omalle terveydelle ja kehitykselle. Jos jompikumpi huostaanoton perusteista täyttyy, eivätkä avohuollon tukitoimet ole olleet riittäviä, sopivia tai mahdollisia, niin tällöin sijaishuolto voi olla lapsen edun mukaista ja tarpeellista. Avohuollon tukitoimet voivat silloin esimerkiksi olla riittämättömiä, kun nuoren asioihin ei pystytä vaikuttamaan tarpeeksi. Tämä voi tarkoittaa sitä, että lapsen ongelmiin ei ole pystytty puuttumaan. Tällaiset vakavat ongelmat voivat olla esimerkiksi lapsen tekemät rikokset. (Saastamoinen 2010, 23-24.)

Huostaanotolla tarkoitetaan puuttumista perheen ja lapsen ns. itsemääräämisoikeuteen. Tällöin se on myös oikeusturvakysymys, joka koskee kaikkia osapuolia - niin lasta ja hänen perhettään kuin myös työntekijää. Huostaanotto tehdään aina lastensuojelulain nojalla. Tahdonvastaiset huostaanotot ovat aina hallinto-oikeuden vahvistamia. Kaikki huostaanottoon liittyvät toimenpiteet täytyy olla lainmukaisia. Toimenpiteet ja lainmukaisuus eivät silti vielä takaa laadukkuutta. Muodollisesti ratkaisu voi olla oikea, mutta se vaatii myös sen, että ratkaisut olisivat myös emotionaalisesti ja eettisesti kestäviä. (Taskinen 2003, 3-4.) Huostaanottopäätöksellä tulee aina olla myös perusteet ja kaikki perusteet on pystyttävä näyttämään toteen (Räty 2004, 23).

3 LASTENSUOJELUN PALVELUJÄRJESTELMÄ

3.1 Lastensuojelun palvelujärjestelmän määrittely

Lastensuojelua voi pitää hyvin kokonaisvaltaisena. Siihen kuuluu niin lasten materiaalisista perustarpeista huolehtiminen kuin myös immateriaalisista eli rakkauden ja identiteetin tarpeisiin vastaamisesta. Voidaan sanoa, että lastensuojelu on sellaista työtä mitä tehdään ihmisten kanssa. Lastensuojelullinen työ perustuu inhimilliseen kohtaamisiin ja vuorovaikutukseen. Työ on ihmiseltä ihmiselle, joka perustuu osittain yhteyksien luomiseen. Yhteydet voivat olla verkostoja ammattilaisten kesken tai yhteyksiä asiakkaiden ja ammattilaisten kesken. (Heino 2008, 17.)

Jos lastensuojelussa halutaan saada hyviä tuloksia aikaiseksi, on palveluiden oltava laadukkaita. Pätevien ja osaavien sosiaalityöntekijöiden, lähityöntekijöiden sekä muiden sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten saatavuus, riittävyys ja ennen kaikkea osaaminen, vaikuttavat siihen miten laadullista lastensuojelutyö on. Työ on periaatteiltaan kaikilta osin sellaista, että se perustuu erilaisiin sosiaalisiin suhteisiin ja vuorovaikutukseen ihmisten kesken. Lapsella on suhde vanhempiinsa, vanhemmilla omat keskinäiset suhteet, ammattikasvattajilla suhde lapseen, ammattikasvattajalla suhde vanhempiin ja muihin palvelua hallinnoiviin elimiin. (Heino 2008, 17.)

Lastensuojelun palvelut voivat olla erilaisia eri paikkakunnilla. Esimerkiksi suurimmilla paikkakunnilla on paremmat resurssit hankkia enemmän palveluita kuin pienemmillä paikkakunnilla. Lastensuojelulaissa määritellään mitkä palvelut kunnan on välttämätöntä järjestää. Palveluiden taso heittelee paljon kunnittain. Eroavaisuuksia voi olla esimerkiksi perheiden palveluissa ja tarpeessa, avo- ja sijaishuollossa, lasten- ja nuorten palveluissa sekä niiden saatavuudessa ja sisällössä. Sosiaalityöntekijöiden tehtävänkuvat voivat kunnittain vaihdella paljonkin. Lapsi- ja perhepalveluiden järjestelyissä ja tiimityön rakenteissa voi olla eroavaisuuksia kuntien välillä ja kunnat itse muodostavat omat toimintatapansa. Kuntien on hyvä tarkastella omaa toimintaansa ja päätellä mitä palveluita heidän on järkevä tarjota. (Heino 2008, 18.)

Lasten hyvinvointia tukevat hyvät peruspalvelut muodostavat ehkäisevän lastensuojelun toimintakokonaisuuden. Palveluiden pitää olla oikein kohdennettuja ja niin, että niitä pystyvät käyttämään kaikki, jotka ovat niiden tarpeessa. Osa avohuollon asiakkaista tarvitsee erityistä tukea. Lastensuojelussa on usein kysymys erityispalveluiden järjestämisestä sekä niiden koordinoinnista ja toimivuudesta. Erityispalveluihin voidaan luokitella esimerkiksi jälkihuolto, nuorille suunnattu päihde- ja mielenterveys-työ sekä ammatillinen tukihenkilö. Lapsen kuntoutus ja hoito saattaa edellyttää sitä, että kuntien on pakko verkostoitua toistensa kanssa, jos ajatellaan esimerkiksi erityispalveluja. Kunta voi ostaa esimerkiksi ammatillisen tukihenkilön palveluita toiselta kunnalta, jos niitä vain on tarjolla. (Heino 2008, 19.)

Lasten ja nuorten psykiatriset ja muut lääketieteelliset tutkimukset, hoidot ja terapiat ovat usein lastensuojelutyön prosessissa mukana. Lastensuojelun asiakkuuden aikana voi olla monia lääketieteellisiä tutkimuksia tai hoitjaksoja. Raskaana olevan naisen palveluja sekä lapsen vanhempien päihde- ja mielenterveyspalveluja tarvitaan kiireellisesti sekä ilman, että asiakkaalta edellytetään mitään jonotuskriteerejä. Erityispalveluja ja järjestelyjä voidaan tarvita silloin kun lapsi on vanhemman kanssa vankilassa. Pitkittyneet ja kärjistyneet lasten tapaamis- ja huoltoriidat ovat nykyään lastensuojelutyössä arkipäivää. Lasten vanhemmat voivat kiistellä lastensa huoltajuudesta ja siitä, kuka saa tavata lasta milloinkin. (Heino 2008, 19.)

Lastensuojelussa on tärkeää kehittää niitä palveluja, jotka turvaavat ja kehittävät lapsen kasvatusta. Se voi tarkoittaa esimerkiksi perhetyön ennaltaehkäisevän työn merkityksen lisäämistä lastensuojelussa. Voidaankin sanoa, että lastensuojelu on tukevista lapsen ja perheen arjesta. (Järvinen, Lankinen, Taajamo, Veistilä & Virolainen, 35.) Lastensuojelun palvelut ovat siis lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisäämistä ja edistämistä (Taskinen 2007, 10).

Lastensuojelu koostuu edellä mainituista palveluista sekä erilaisesta yhteistyöstä niiden välillä. Jokainen lastensuojelun asiakkaana oleva lapsi tarvitsee suunnitelman, myös perhekohtaisesti, jossa palvelujärjestelmä sitoutuu asiakassuunnitelmaan. Lastensuojelun palvelujärjestelmässä toimiville tahoille yhteistyö tarkoittaa sitä, että tehdään asioita laadukkaasti lapsen ja perheen eteen. Se vaatii myös yhteistyötä eri yksiköiden välillä. (Heino 2008, 19.)

3.2 Rauman kaupungin lastensuojelun palvelujärjestelmä

Rauman lastensuojelun johdossa toimii lastensuojelunpäällikkö. Hänen alaisuudessaan on neljä erilaista tiimiä, akuuttitiimi, muutostiimi, perheasiatiimi ja koulujen sosiaaliohjaustiimi. Erilaisissa tiimeissä on sosiaalityöntekijöitä, lastenvalvojia sekä sosiaaliohjaajia. Nämä ovat lastensuojelun toimeenpaneva elin Rauman kaupungissa. He vastaanottavat lastensuojeluilmoituksen ja kartoittavat tilanteen. Sosiaalityöntekijän vastuulla on arvioida tehdäänkö ilmoituksen perusteella lastensuojelutarpeen selvitys. (Frimodig sähköposti 11.10.2012.)

Sosiaalityöntekijä päättää selvityksen pohjalta jatkuuko lastensuojelun asiakkuus. Jos asiakkuuden jatkumiselle on tarvetta, niin silloin sosiaalityöntekijä tekee perheen kanssa asiakassuunnitelman, jonka mukaisesti lasta ja perhettä tuetaan ensisijaisesti avohuollon tukitoimin. Nuorelle ja hänen perheelleen voidaan tarjota erilaisia palveluja, esimerkiksi lastensuojelun perhetyötä vanhempien kasvatustyön tukemiseksi, tukihenkilöä sekä vapaaehtoista että ammatillista tai tukiperhettä, vertaisryhmiä, taloudellista tukea, perheleirejä, harrastusten tukemista, kesärepputoimintaa ja sosiaaliohjaajien tukea yläkoululaisille. (Rauman kaupungin www-sivut.)

Rauman perhetukikeskus tarjoaa lastensuojelullisia palveluja. Toimintamallit ovat sellaisia, että ne kohdentuvat koko perheeseen. Työryhmät ovat moniammatillisia, joihin kuuluu ammattilaisia kasvatusalalta, terveydenhoidon ammattilaisia sekä sosiaalialan osaajia. Työmuotoina ovat sijaishuolto sekä avohuollon tukitoimet. Perhetukikeskuksen työryhmät ovat jakautuneet siten, että avotyömuotoina ovat perhetyö, nopean tuen perhetyö sekä aluetyömuoto. Osastotyönä on kriisi- ja tukiosasto sekä perhearviointi- ja kuntoutus, jonka alaisuuteen kuuluu myös ammatillinen tukihenkilö. (Rauman kaupungin www-sivut.)

4 TUKIHENKILÖTYÖ

4.1 Vapaaehtoinen tukihenkilötoiminta

Tukihenkilötoiminta on laajasti ja perinteisesti käytetty vapaaehtoisuoto. Yleisesti vapaaehtoistoiminnalla tarkoitetaan ihmisten halua toimia pyyteettömästi toisten avuksi ja turvaksi. Vapaaehtoistoiminta perustuu ihmisen arvomaailmaan, mihin hän uskoo ja mitkä arvot ovat hänelle tärkeitä. (Korhonen 2005, 7.)

Tukihenkilötoimintaa järjestävät erilaiset sosiaali- ja terveysalan järjestöt. Tukihenkilö voi toimia apuna esimerkiksi vanhuksille, vammaisille, maahanmuuttajille, lapsille ja nuorille tai muille apua ja tukea tarvitseville. Tukihenkilöiden auttamistyöllä on suuri yhteiskunnallinen merkitys. Auttamistyöllä on suuri merkitys esimerkiksi niille, jotka asuvat kaupungeissa ja joilla on yksilölliset elämäntavat. Kiireinen elämäntapa on supistanut monen läheisverkostoja merkittävästi. Joillakin osalla ihmisistä on ympärille koottu läheisverkosto, johon heillä on läheinen suhde. Verkostossa voi olla perhe, sukulaisia, ystäviä, naapureita sekä työ- ja koulukavereita. Keskenään he tarjoavat apua toisilleen. Nykyään kuitenkin on paljon ihmisiä, joilta läheisverkosto puuttuu täysin. Voi olla yksilöitä jotka asuvat isossa kaupungissa, mutta heillä ei ole yhtään ystävää. Vapaaehtoistoimintaa järjestävät järjestöt, ryhmät ja yhdistykset voivat antaa laaja-alaista tukea sitä tarvitseville. Vapaaehtoiset tukihenkilöt eivät yleensä kuulu autettavan lähipiiriin, eivätkä he yleensä myöskään ole ammattiauttajia, mutta he antavat ihmisellä kaikkein tärkeintä eli aikaa olla jonkun toisen kanssa. (Korhonen 2005, 8.)

Lastensuojelun avohuollon tukitoimena käytetty tukihenkilötyö on useimmiten vapaaehtoistoimintaa, jolla pyritään parantamaan ja edistämään lapsen hyvinvointia. Tukihenkilötoiminta on hyvin konkreettista, ihmislähtöistä toimintaa, jonka tarkoitus on luoda lapselle ja nuorelle turvallinen ja välittävä kasvuympäristö. Tukihenkilö voi olla lapsen ja nuoren elämässä ainoa ihminen, joka kantaa vastuuta nuoren elämästä ja oikeasti välittää siitä, mitä hänelle kuuluu. Tukihenkilötoiminta on huolien kuuntelemista, välittämistä ja nuoren rinnalla kulkemista. Tukihenkilö toimii henkilökohtai-

sen tiedon ja kokemuksen kautta. Tukihenkilöllä on mahdollisuus kartuttaa tietotaitoa käymällä esimerkiksi tukihenkilökursseja. (Korhonen 2005, 7.)

Lastensuojelun tukihenkilötoiminnan pitää aina olla tavoitteellista ja suunnitelmallista. Toiminnan tulee olla sellaista, joka tukee nuoren kasvua parempaan tulevaisuuteen. Lastensuojelulain mukaan lapselle tai nuorelle on tarvittaessa hankittava tukiperhe tai tukihenkilö. Tukihenkilötoiminnan taustalla on ajatus, että lapsen elämään puututaan ja pyritään vaikuttamaan siihen myönteisesti. Tukeminen voi olla sitä, että tuetaan lapsen kasvua, koulunkäyntiä ja terveyttä. Ennaltaehkäisevä lastensuojelutyö on erityisen tärkeää ja tukihenkilötoiminnalla pystytään juuri tähän vaikuttamaan eli puututaan asioihin ennen kuin se on liian myöhäistä. Ennaltaehkäisevätyö ehkäisee vakavia ongelmia ja ristiriitoja. Tukihenkilön voi saada lapsi tai nuori, joka tarvitsee elämässään nimenomaan aikuisen tukea ja turvaa. Tukihenkilö tulee lapsen elämään silloin, kun vanhemmat eivät pysty tarjoamaan riittävää läsnäoloa lapselle tai lapsen ja vanhemman vuorovaikutuksessa on ongelmia. Tukihenkilö voi olla myös tukena koulunkäynnissä, mutta myös silloin kun perheellä ei ole voimavaroja ottaa nuorta tarpeeksi huomioon. Tällaiset tilanteet voivat olla hankaluudet kaverisuhteissa tai uusioperheen haastavissa perhesuhteissa. Tuettavat ovat yleensä kouluikäisiä tai nuoria, jotka ovat itsenäistymässä ja etsivät paikkaansa yhteiskunnassa. (Korhonen 2005, 9.)

4.2 Ammatillinen tukihenkilö Rauman kaupungin lastensuojelussa

Asiakkaat ammatilliselle tukihenkilölle tulevat aina sosiaalityöntekijän suosituksesta. Nuoresta on ilmennyt suurta huolta perheessä ja vanhemmat ottavat yhteyttä sosiaalityöntekijöihin. Huoli on kasvavaa perheessä ja tilanteeseen tarvitaan ulkopuolista apua. Sosiaalityöntekijä ottaa yhteyttä ammatilliseen tukihenkilöön ja ehdottaa tuettavaa hänelle. Nuoren elämäntilannetta käydään läpi yhdessä perheen, nuoren ja työntekijöiden kanssa ja laaditaan suunnitelma, siitä miten nuoren kallis laitossijoitus voitaisiin ehkäistä kyseisellä palvelulla. Tuki on ns. viimeinen oljenkorsi ennen mahdollista laitossijoitusta. (Raitaluoto haastattelu 15.4.2012: Frimodig haastattelu 7.10.2012.)

Huolta nuoresta ilmenee koulussa, kotona ja vapaa-ajalla. Koulussa voi ilmetä pinnauksia ja häiriökäyttäytymistä. Kotona taas saattaa olla pahoja ristiriitoja perheenjäsentien välillä. Nuori voi ajatella, että hän on se, joka määrää perheen arjesta ja ottaa itselleen määräysvallan, eikä noudata perheen yhteisiä sääntöjä. Ei-toivottua käytöstä ja siitä johtuvia ongelmia voi ilmetä lisää kaveriporukan vaihtuessa. Ongelmat voivat liittyä rikoksiin ja päihdemyönteisyyteen. Nuorella voi ilmetä luvattomia yöpoisso-oloja sekä itsetuhoisuutta. Edellä mainitut syyt, joiden vuoksi nuorille tarjotaan ammatillista tukihenkilöä, ovat usein yhteisiä kaikilla asiakkailla, mutta ne ovat kuitenkin yksilöllisiä ongelmia. Toisilla voi ilmetä koulupinnausta, kun toisella taas ongelmat liittyvät perheen arkeen ja päihteidenkäyttöön. Yhteisenä tekijänä on siis kasvava huoli nuoresta, jolla on ongelmia elämänhallinnassa. (Raitaluoto haastattelu 15.4.2012: Frimodig haastattelu 7.10.2012.)

Ammatillisella tukihenkilöllä ei ole valmista mallia työskentelyyn eri asiakkaiden kanssa, vaan tavoitteet ja toimintamalli on nuoren osalta aina yksilöllistä. Yhteisenä tekijänä on myös pitkäkestoinen oireilu, joka on johtanut siihen, että väliintulo nuoren elämään on välttämätöntä. Huoli nuoresta on niin suuri, että laitossijoituksen mahdollisuus on aina olemassa. Ammatillisen tukihenkilön työ on siis kannatella nuorta niin, ettei laitossijoitusta tarvita ja nuori voisi asua kotona. (Raitaluoto haastattelu 15.4.2012: Frimodig haastattelu 7.10.2012.)

Ammatillisen tukihenkilön on tarkoitus olla nuorelle turvallinen aikuinen, johon nuori voi luottaa sekä henkilö, jolle voi puhua vaikeista ja hankalista asioista. Nuorella on oikeus siihen, että hänestä välitetään ja ollaan kiinnostuneita hänestä itsestään sellaisena kuin hän on. Ammatillinen tukihenkilötyö on uudenlaista, intensiivistä avo-
huollon tukimuotoa. Nuorelle tarjotaan tiivistä lähitukea, jota voi olla useita kertoja viikossa. Työskentely on ennen kaikkea räätälöityä, tavoitteellista ja yksilöllistä. Nuoren kanssa tehdään selkeät ja konkreettiset tavoitteet ja jämäkät säännöt, jotka tehdään yhdessä nuoren, vanhempien, sosiaalityöntekijän ja ammatillisen tukihenkilön kanssa. On tärkeää huomioida asiakastilanne, millaista tukea nuori ja hänen perheensä tarvitsee. Tarkoituksena on edetä pienin askelin eteenpäin ja vahvistaa nuoren itsetuntoa. Työ on tavoitteellista, joten tavoitteita seurataan koko ajan. Ammatillisen tukihenkilön palveluja tarjotaan yleensä noin 5.-9. luokkalaisille pojille. Kerrallaan

nuoria on toiminnassa mukana useita, mutta kuitenkin alle kymmenen. (Raitaluoto haastattelu 15.4.2012; Rauman kaupungin www-sivut 2010.)

Prosessi alkaa kun sosiaalityöntekijä näkee huolen nuoren elämässä. Nuori on sellaisessa tilanteessa, että vaaditaan nopeaa puuttumista ja intensiivistä tukea nuoren elämään. Nuori on saattanut aikaisemmin käydä läpi myös muita palvelumuotoja, esimerkiksi avohuollon tukitoimia, osastojaksoja lastensuojelulaitoksessa, tukihenkilötoimintaa ja perhetyön palveluja. Nämä tukimuodot eivät kuitenkaan ole olleet sopivia tai riittäviä. Tällöin sosiaalityöntekijä on voinut tehdä päätöksen siitä, että nuori saa ammatillisen tukihenkilön intensiivisen tuen ja avun arkipäiväisiin asioihin. (Raitaluoto haastattelu 15.4.2012; Frimodig haastattelu 7.10.2012.)

Ammatillisen tukihenkilön tuki nuorelle on intensiivistä lähitukea. Tutustuminen nuoreen ja hänen perheeseensä voi viedä aikaa ja siksi tuen on oltava pitkäjänteistä ja johdonmukaista. Ammatillinen tukihenkilö voi tavata nuorta lähes missä vaan, esimerkiksi kotona, vapaa-ajalla tai koulussa. Turvallisen ja luotettavan suhteen luominen nuoren kanssa on erityisen tärkeää. Nuoren on tunnettava, että hän luottaa ammatilliseen tukihenkilöön ja hän voi purkaa pahaa mieltä tarvittaessa. Ammatillinen tukihenkilö muodostaa käsityksensä nuoresta ja hänen perheestään, jotka koostuvat ammatillisen tukihenkilön omista havainnoistaan ja vanhempien kertomasta, sekä omasta kokemuksesta. (Korhonen 2005, 28; Raitaluoto haastattelu 13.9.2012.)

Ammatillinen tukihenkilö toimii lastensuojelulain puitteissa ja hänellä on virkavastuu. Ammatillisen tukihenkilön työ perustuu lastensuojelulain perusteisiin, joten on toivottavaa, että ammatillisella tukihenkilöllä on vähintään sosionomin (AMK) koulutus ja sitä kautta vahva ammattietiikka. Vanhempien ja vanhemmuuden tukeminen on osa ammatillisen tukihenkilön työtä. Tuettavana ei ole pelkästään nuori vaan koko perhe. Se voi parhaimmillaan tarkoittaa sitä, että yhden perheenjäsenen eheytyminen antaa voimavaroja koko perheelle. Ammatillinen tukihenkilö auttaa nuorta noudattamaan yhteisiä sovittuja sääntöjä ja määriteltyjä rajoja. Ammatillisen tukihenkilön on tarkoitus olla vanhempien kanssa tiiviissä yhteistyössä ja olla heille tukena kasvatuksellisissa asioissa. Ammatillinen tukihenkilö tukee myös vanhemmuutta siten, että ohjaa vanhempia kannustamaan omia lapsiaan, sekä näkemään heissä positiivisia asioita. Ammatillinen tukihenkilö antaa intensiivistä tukea siis koko perheelle, joka

tarkoittaa myös sitä, että ammatillinen tukihenkilö on vaikean tilanteen sattuessa tavoitettavissa myös virka-ajan ulkopuolella. Ammatillisen tukihenkilön vastuu on etsiä kokonaisvaltaisesti ratkaisua asiakkaana olevan perheen tilanteeseen. (Raitaluoto haastattelu 15.4.2012; Frimodig haastattelu 7.10.2012.)

Ammatillisen tukihenkilön työnkuvaan kuuluu myös yhteistyö muiden tahojen kanssa, jotka toimivat perheen ja nuoren hyväksi. Yhteistyötä voi olla esimerkiksi koulujen, poliisien, vammaispalveluiden, terapeuttien ja sairaanhoitajien kanssa. Työ on osittain verkostoitunutta kenttätöitä, mikä tarkoittaa sitä, että ammatillinen tukihenkilö on helposti tavoitettavissa myös virka-ajan ulkopuolella, mutta myös sitä, että tuki tavoittaa nuoren hänen arjessaan, kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. (Raitaluoto haastattelu 15.4.2012; Frimodig haastattelu 7.10.2012.)

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

5.1 Tutkimusmenetelmä

Opinnäytetyöni on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus, joka on kokonaisvaltaista tiedon hankintaa ja aineisto kootaan luonnollisissa tilanteissa. Tutkimuksen pitää olla siis laaja, jotta aiheesta saadaan mahdollisimman paljon tietoa, jota sitten pystytään hyödyntämään tutkimuksen tuloksissa mahdollisimman monipuolisesti. Omassa tutkimuksessani kohderyhmä on valittu tarkasti ja heiltä saamaani aineistoa on laajalti. Tutkimukseni on toteutettu joustavasti ja suunnitelmia on tarpeen mukaan olosuhteiden pakosta muutettu. Tämä on kvalitatiivisessa tutkimuksessa tyypillistä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 160.)

Laadullisessa tutkimuksessa suositaan ihmistä tiedon keruun välineenä. Tutkijan on luotettava omiin havaintoihinsa ja keskusteluihin tutkittavan kanssa. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa on tärkeää löytää tai paljastaa yllättäviä tosiasioita. Omassa tutkimuksessani kerättiin aineisto tekemällä teemahaastattelu, joka on yksi kvalitatiivista tutkimuksen tiedonkeruuväline. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 160.)

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa on tärkeää pohtia aineiston koko eli kuinka paljon aineistoa tulee kerätä, että tutkimus olisi tieteellistä, yleistettävää sekä edustavaa. Yleensä tutkimusresurssit määräävät tiedonantajien määrän. Analyysin kannalta on merkittävä ero siinä haastatellaanko esimerkiksi neljää ihmistä, johon itse päädyin vai haastatellaanko kahtakymmentä ihmistä, joiden purkamiseen ja analysointiin menee huomattavasti enemmän resursseja eli tässä tapauksessa aikaa. Pienemmällä haastateltavien määrällä voidaan saada myös hyvät tulokset aikaiseksi. Aihe tulee vain rajata tarpeeksi tarkasti ja otosta tärkeämpää on tulosten tulkitseminen ja pohtiminen. (Tuomi & Sarajärvi 2011, 85.)

5.2 Tutkimuksen kohderyhmä

Tutkimuksen avulla halusin saada tietoa, minkälaisia kokemuksia ammatillinen tukihenkilötoiminta on herättänyt. Puntaroin pitkään mahdollista kohderyhmää. Päädyin tarkastelemaan yhden ammatillisen tukihenkilötoimintaan kuuluvan perheen tilannetta perheen nuoren ja tämän vanhemman näkökulmasta sekä ammatillisen tukihenkilön sekä perhetukikeskuksen palveluiden esimiehen näkökulmasta.

Perheen näkökulma syventää näkemystä siitä, miksi ammatillisen tukihenkilötyön palvelut ovat erityisen tärkeitä. Ammatillisen tukihenkilötoiminnan kannalta heidän asiakkaidensa haastatteleminen on tärkeää, koska heillä on aito kokemusperäinen tieto toiminnasta. Työntekijöitä on tärkeää haastatella, koska se tuo lainsäädännöllisen ja ammatillisen näkökulman asian tarkasteluun. Työntekijöitä haastattelemalla saa faktatietoa siitä, mikä vaikutus ammatillisen tukihenkilön työllä on ollut perheen osalta.

5.3 Tutkimuksen tarkoitus ja tutkimusongelma

Opinnäytetyöni tarkoitus oli hankkia teemahaastattelun avulla tietoa ja kokemuksia Rauman kaupungin lastensuojelussa toimivasta ammatillisesta tukihenkilötyöstä. Yhtenä tutkimuksen aiheena minulla oli, että onko ammatillisen tukihenkilön työstä ollut konkreettista apua nuorille sekä heidän perheilleen. Tutkin myös onko tuettaville annettu tarpeeksi tukea ja onko tuki ollut oikein kohdennettua sekä riittävää. Tarkoi-

tukseni oli selvittää myös millaista ammatillisen tukihenkilön työ on ja onko sille oma paikkansa sekä tarpeensa Rauman kaupungin lastensuojelussa. Tarkoitukseni oli antaa tiedonantajille mahdollisuus tuoda esille heidän oma näkökulmansa ammatillisesta tukihenkilötyöstä.

Tutkimusongelmaani lähdin avaamaan seuraavilla tutkimuskysymyksillä.

1. Mitä tavoitteita on ollut, kun nuorelle ja hänen perheelleen on lähdetty antamaan tukea ammatillisen tukihenkilön toimesta?
2. Minkälaisia kokemuksia asiakkaalla ja työntekijöillä on annetusta tuesta?
3. Millaisia tavoitteita nuorelle on asetettu tukihenkilötyöprosessissa?

Kysymyksellä yksi halusin selvittää, mihin tuloksiin on haluttu päästä, kun nuorelle on suunniteltu ammatillisen tukihenkilön palveluja. Mihin asioihin halutaan muutosta ja millä tavoin. Kysymys on laadittu ajatellen ammatillista puolta. Tavoitteet ovat hyvin tärkeä osa ammatillisen tukihenkilötyön prosessia. Ilman ammatillisen puolen tavoitteita olisi hankala seurata, onko toivottua tulosta syntynyt.

Kokemusten kautta halusin kartoittaa, millaiseksi ammatillinen tukihenkilötyö on koettu. Onko tuki ollut oikeanlaista ja onko sitä ollut riittävästi. Kysymyksen avulla oli tarkoitus saada konkreettista tietoa siitä, millaiseksi nuori ja työntekijät ovat kokeneet ammatillisen tukihenkilötyön ja, onko palvelu tuonut lastensuojelun palvelujärjestelmään jotain uutta.

Kolmannella tutkimuskysymyksellä oli tarkoitus saada kuvaa siitä millaisia tavoitteita nuorelle on asetettu tukihenkilötyön aikana ja onko tavoitteita nuoren osalta tiiviisti seurattu. Onko tavoitteiden laadinnalla ollut hyötyä prosessin aikana ja minkälaiset tavoitteet ovat toimineet.

5.4 Tutkimuksen toteuttaminen ja analysointi

Käytän opinnäytetyössäni teemahaastattelua, joka on hyvä tapa hankkia laadullista aineistoa. Teemahaastattelussa edetään tiettyjen teemojen mukaan, jotka ovat vali-

koituneet tutkimusongelman mukaisesti. Tarkentavat kysymykset liittyvät myös olennaisesti teemahaastattelun tekoon. (Tuomi & Sarajärvi 2011, 75.) Tarkoitukseni oli saada mahdollisimman helposti paljon tietoa asiasta, jota tutkin. Teemahaastattelu on tähän tehokkain tapa. Sen tarkoituksena on nimenomaan kartoittaa henkilön kokemusperäistä tietoa. (Aaltola & Valli 2010, 26.)

Tutkimukseni lähtökohtana oli haastatella eri tahoja ja heidän kokemuksiaan ammatillisen tukihenkilön työstä. Omasta mielestäni teemahaastattelulla saisin parhaimman lopputuloksen siitä, mitä opinnäytetyössäni tutkin. Haastattelu olisi intensiivinen ja asiakaslähtöinen tapa toimia sekä tilanteessa saa olla haastateltavan kanssa katsekontaktissa.

Muodostin teemat sitä kautta, miten pystyisin parhaiten taustoittamaan aiheitani. Teemojen avulla pystyisin myös itse hahmottamaan isompaa kokonaisuutta. Teemat tavallaan jakavat kokonaisuuden muutamaaan osaan, jotka pilkotaan tarkentaviin kysymyksiin. Muodostamalla erilaisia kokonaisuuksia pyrin saamaan eri näkökulmia ja lähtökohtia tutkimusongelmaani. Teemat muodostivat tiiviin ja konkreettisen kuvan nuoren ja perheen tilanteesta, jolloin on tarvittu ammatillisen tukihenkilön palveluja.

Haastattelut tein 2012 vuoden kesän lopulla ja syksyn aikana. Sain haastatella nuorta ja hänen vanhempansa heidän kotonaan. Tämä toi lisää syvyyttä ja haastetta yksittäisiin haastatteluihin. Nuoren kotona tehtävä haastattelu toi rentoutta tilanteeseen ja poisti epävarmuutta. Haastatteluympäristöllä onkin suuri merkitys haastattelun onnistumisen kannalta. Oma koti on haastateltavalle tuttu ja turvallinen paikka. (Aaltola & Valli 2010, 30.) Työntekijöiden haastattelut tehtiin Rauman kaupungin perhetukikeskuksessa, joka on heidän työpaikkansa.

Haastattelujen jälkeen kävin läpi aineistoa ja litteroin sen. Pyrin löytämään aineistosta oleelliset asiat sekä niiden yhteydet ammatillisen tukihenkilön toimintaan. Aineiston analysointivaiheessa minulle selviää, millaisia vastauksia saan tutkimusongelmaani. Tämä on kvalitatiiviselle tutkimukselle ominaista. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2004, 209.) Aineiston tutkimiseen ja jäsentelyyn on pyrittävä jättämään aikaa, jotta siitä saisi mahdollisimman paljon irti. Aineiston läpikäynnin on tarkoitus herättää paljon kysymyksiä ja ajatuksia. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 143.) Ei riitä, että

tutkimustulokset vain kirjataan ylös, vaan niitä tulee myös aukaista ja tulkita (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 224).

6 TUTKIMUSTULOKSET

6.1 Nuoren elämäntilanteen kartoittaminen

Tutkimuksessani käy ilmi, että nuoren elämäntilanteessa on tapahtunut muutoksia, joiden korjaamiseksi on tarvittu ammatillisen tukihenkilön palveluja. Perheessä on voinut tapahtua traumaattisia kokemuksia, joita nuori yrittää käydä läpi muutenkin vaikeassa iässä. Tilanteet ovat olleet sen verran raskaita ja haastavia, että vanhemmilla ei ole ollut tarpeeksi voimavaroja selviytyä tilanteesta perheen kesken.

”Seiskaluokan syksyllä muuttus hommat ihan täysin, tuli näpistelyt, varastamiset, tupakanpoltto, alkoholi, ilkivalta.. kaik mahdollinen kuvioihin, mitä voi tulla.”

Yhteinen tekijä vanhempien ja ammattilaisten välillä on kasvava huoli nuoren elämästä ja elämäntilanteesta. Osittain syyt, joiden takia nuorista ollaan huolissaan, ovat yhtenäiset. Useimmiten sekä vanhemmat että ammattilaiset ovat huolissaan nuorten koulupinnauksista, yöpoissaoloista, kaveripiirin vaihtumisesta, nuorten tekemistä rikoksista sekä päihteidenkäytöstä. Kaikkien kohdalla huoli ei kasva yhtä suureksi, vaan huolen aiheet ovat yksilöllisiä. Jollakin voi olla päihteiden kanssa ongelmia, kun toisella taas päihteiden käyttö on vain lievästi huolta aiheuttava. Yhteinen tekijä nuorilla, jotka tulevat ammatillisen tukihenkilö toiminnan alaisuuteen, on se että huoli nuoresta on todella vakava.

”Et ei oo yhteistä mallia, mut puhutaan et ne huolet on niin vakavia, et puhutaan nuoren sijoittamisesta laitokseen. Et silloin ollaan menty jo pitkälle, et silloin se tie, jota on kuljettu, ei oo kauheen lyhyt, se on pitkään jatkunutta oireilua.”

”Lähtökohtana on ollut se, että näillä nuorilla on hyvin lähellä huostaanotto. Koulu on ollut mytyssä, kotona on aika pitelemätön tilanne, nuorella voi olla käytöshäiriöitä ja yliote perheenjäsenistä.”

Ammatillinen tukihenkilötyö on siis avohuollon tukitoimi eli perheet ja nuoret, jotka ovat ammatillisen tukihenkilön asiakkaina, ovat itse halunneet ulkopuolista apua vaikeaan tilanteeseen. Nuoret, jotka ovat palvelun piirissä, ovat käyneet palvelujärjestelmän viidakkoa läpi, mikä tarkoittaa sitä että nuorelle tarjotut palvelut ovat olleet riittämättömiä ja sen vuoksi on haluttu tarjota viimeisenä oljenkortena ennen mahdollista huostaanottoa ammatillisen tukihenkilön palveluja. Ammatillisen tukihenkilön on oltava valmis joustavaan työotteeseen. Monet nuoret, jotka ovat ammatillisen tukihenkilön palvelujen piirissä, ovat tottuneet siihen, että heidän ei tarvitse omasta mielestään noudattaa sovittuja aikatauluja ja tapaamisia. Ammatillisen tukihenkilön työ on joustavaa ja tinkimätöntä. Se perustuu siihen, että jollei nuori noudata sovittuja asioita, niin ammatillinen tukihenkilö puuttuu asiaan välittömästi ja uudet tapaamiset sovitaan yhdessä nuoren kanssa.

”Sit mä rupesin ilmoittamaan kouluun, ku tuli paljon pinnauksia, koulus oltiin siit jo huolissaan, pidettiin sit palaveri terveydenhoitajan, opettajan ja lääkärin kanssa. Ja mä sanoin siellä palaverissa, et oon ihan neuvoton ja voimaton.”

”Jossain vaiheessa oli perhekeskusteluja ja oli tarkoitus, että tää perhe vedetään yhteen, mutta poika ei ollut niissä kertaakaan.”

”Nää asiakkuudet mitä mulla on, on lastensuojelun asiakkaita. Mahdollisesti siel on ollut perhetyöntekijöitä kotona. Koulu on vahvasti mukana, koulun tarjoamat palvelut, psykologit ja terveydenhoitajat. Ne on läpi käyty, et se on sellasta monimuotoista ollu, en osaa sen paremmin eritellä, ku avohuollon tukitoimien palvelut on aika laaja kirjo.”

Ammatillisen tukihenkilön nuorelle tarjoama tuki on yksilöllistä, eikä yhtä samaa mallia ole, jota voisi toteuttaa jokaisen nuoren kanssa. Avun ja tuen tarve siis vaihtelee asiakkaasta riippuen. Tilanteet, joissa tukea tarvitaan, voivat olla hyvin erilaisia. Ne voivat esimerkiksi olla ongelmia koulunkäynnissä, mutta myös ongelmia sosiaa-

lisissa suhteissa kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Näitä ongelmia yritetään ratkaista yhdessä ammatillisen tukihenkilön kanssa.

”Koulussa mun on vaikee keskittyä ja vapaa-ajalla on pistänyt miettimään tekeek mitään tyhmää kaupungilla. Et niit kaveriporukoit mä oon miettiny.”

”Koulussa se tuki on varmaan pääosin, sitä et teen opettajan kans yhteistyötä, räätälöidään ja suunnitellaan opetussuunnitelma, sillai et nuori selviytyis rästihommista.”

”Ihan arkipäivän asiat. Se on vaan niin, esimerkiksi läksyjen teossa ja huoneen siivouksessa ollaan apuna, henkilökohtaises hygienias ohjataan. Et kyl tää on niin monimuotoista, ku ihmiskirjon voi käsittää.”

Nuoren on tärkeä kokea olevansa merkittävä osa perhettä. Tuskin kukaan haluaa olla näkymätön. Ryhmään kuuluminen on nuorelle usein hyvin tärkeää. Joskus nuori tuntee, ettei hän kuulu mihinkään, ei edes omaan perheeseensä. Tämä voi johtua siitä, että nuori ei ole löytänyt omaa paikkaansa perheessä ja hän kokee, että häntä ei hyväksytä. Varsinkin uusioperheissä nuori voi kokea, että häneen ei kiinnitetä huomiota, eikä hän omaa paikkaansa uudelleen muodostetussa perheessä. Nuori voi pahimmillaan yrittää sivuuttaa vanhempien määräysvallan ja kehittää perheessä itselleen sopivat säännöt.

”Poika on ottanut joskus miehen roolin, kun sellaista ei oo ollut. Et hän otti ison vastuun ja miehen roolin jo aikasessa vaiheessa.”

”Yleensä nuoret on aika asemattomia, koska ne ei oo siinä perhepiirissä, ne on erkaantunut perhepiiristä. Tai toinen ääripää, jos puhutaan yksinhuoltajaperheistä, niin nuoret miehet ottaa siellä isän roolin... Et he yrittää olla perheen pää, ne kävelee äidin yli. Se on niinku semmonen aika pelottavakin asia, koska niitten pitäis olla vielä lapsia.”

”Kyl se tavallaan on, et aikuisen ja lapsen roolit ei oo selviä, sitä täytyis alkaa jotenkin uudestaan rakentaa. Vanhemmilla ei oo otetta. Ei se oo mitenkään turvallista, jos lapsi on vallan käyttäjänä.”

6.2 Ammatillisen tukihenkilötyön toimivuus

Ammatillinen tukihenkilötyö perustuu siihen, että luodaan luotettava ja turvallinen suhde nuoreen. Aikuisen rooli ei aina ole helppo, varsinkaan silloin kun pitää olla esimerkki ja rajojen asettaja omalle lapselleen. Joskus vanhempien voimavarat eivät riitä siihen, että pystyisivät yksin omilla kasvatustaidoillaan kasvattamaan murrosiässä olevaa nuorta. Ammatillisen tukihenkilön tehtävä on olla linkkinä nuoren ja hänen perheensä välillä. Vanhemmat voivat olla väsyneitä stressaaviin tilanteisiin, jotka aiheutuvat nuoren omasta käytöksestä. Silloin ammatillisen tukihenkilön tehtävä on olla vanhempien tukena.

”Hyvää on se, et mä olen saanut tästä sellaisen turvan, et mä en ole yksin tän asian kanssa. Alun perin tarkoitus oli, että poika saataisiin pois noista jengikuvioista ja saataisiin tilalle joku harrastus ja tavallista nuoren ihmisen elämää.”

”Siinä on tavallaan tiedäks apuhuoltaja, ei koskaan huoltajan asemassa, mut sellanen apuhuoltaja, joka on päivittäin lapsen kanssa läsnä.”

Ammatillinen tukihenkilötoiminta on siis intensiivistä lähitukea huostaanoton uhan alla oleville pojille. Tukimuodossa pyritään tekemään nuoren kanssa arkipäiväisiä asioita. Toiminnallisuus korostuu paljon tukisuhteen aikana. Sen kautta pyritään luomaan tukihenkilön ja nuoren välille luottamussuhde sekä saamaan nuoren itsetuntoa kohotettua. Toiminnallisuus voi tarkoittaa arkipäiväisiä asioita, kuten nuoren henkilökohtaisten asioiden ja harrastusten tukemista, mutta se on hyvin paljon myös nuoren kanssa keskustelua hänen elämästään ja sen tuomista haasteista. Toiminnan ei ole tarkoitus olla pelkkää keskustelua tai konkreettista tekemistä, vaan optimaalisin tilanne on, että keskustelua vakavista asioista on suhteessa yhtä paljon mukavaan toiminnalliseen tekemiseen verrattuna. Osalla nuorista elämä on koostunut pelkästään negatiivisista asioista, joten ammatillisen tukihenkilön kautta nuorten on pyritävä saamaan positiivisia kokemuksia heidän elämäänsä, esimerkiksi toiminnallisuuden tai uuden harrastuksen kautta.

”Yhdessä tekeminen, on toinen semmonen juttu. Aika monelta nuorelta puuttuu isänmalli ja isä-poika juttujen tekeminen on tän työn yks pointti. Mennään mettään

tekemään nuotio ja paistamaan makkaraa, tehdään kalastusreissuja, ihan tällasia yksinkertaisia juttuja.”

”Mitään extremeä me ei tarjota, et pääsee hyppää benjihypyn joka viikko, ei todellakaan! Nää on ihan tavisjuttuja, eikä ne nuoret edes muuta kaipaakaan.”

”On käyty tukihenkilön kanssa kalassa ja sit keskusteltu vaikeista asioista. Ollaan mietitty mun kaveriporukoita ja sellasta.”

Tutkimuksessa käy ilmi, että tukimuoto on ollut tarpeellinen lisä Rauman kaupungin lastensuojelun avohuollon tukitoimiin. Toiminnalla on ollut suuri kysyntä ja asiakaita olisi enemmän kuin mitä resurssit antavat myöden. Ammatillinen tukihenkilötoiminta on tuore tukimuoto ja se on jatkuvasti kehityksen kohteena. Ammatillinen tukihenkilö koetaan isona tukena vanhemmuudelle ja siihen, että nuori saa elämästään kiinni. Aina kuitenkin kaikki tuntemukset tai kokemukset eivät ole positiivisia, koska puututaan tiukasti nuoren elämään ja muutetaan hänen elintottumuksiaan.

”Oli tarkoitus, et tehdään jotain miestenjuttuja yhdessä, jossain vaiheessa se toimi, mut sit poika kyllästyi tilanteeseen, et poika lähti pois niistä tilanteista, mut sillai on hyvä, et on toinen ihminen siinä, kuka tietää näistä asioista ja hakee poikaa, ku se on hukassa.”

”Jos mun tehtävä on et mä tuen nuorta niin hyvin kuin mä pystyn, et hän voi jatkaa kotona asumista, jos se on mun perustehtävä, niin siinä mielessä mä oon onnistunut erinomaisesti.”

”Kyllä se varmasti toimivuudesta kertoo, että poikia olisi koko ajan ylimitoitettusti tulossa. Lisää porukkaa koko ajan, mut kriteerinä on se et nuori on huostaanoton uhan alla. Jos on kova tilaus työlle, niin kyl se on sen merkki, et toiminta on ollut toimivaa ja tilastot kertoo toimivuudesta, et jos huostaanottoja on saatu ehkäistyä tällä toiminnalla, niin kyl se kertoo, et työ on ollut toimivaa.”

Ammatillinen tukihenkilötoiminta on pääasiassa ilta- ja viikonloppupainotteista. Se luo työntekijälle tiettyjä haasteita. Työ on kuormittavaa, joten työnohjaus korostuu ja

työntekijän oma jaksaminen on otettava koko ajan huomioon. Toiminnassa ollaan tekemisissä erittäin vaikeiden asioiden kanssa, joten työntekijällä on oltava mahdollisuus purkaa kokemuksiaan vaihtolovelvollisuus huomioon ottaen.

”Mut toinen puoli on tietenkin se, työajallisesti, et ilta ja viikonloppupainotteista, et kovin moni ei suostuis varmaan tekemään, et kyl tää on niinku persoona kysymys.”

”Välil kuulee et jotkut sanoo, et kui kauan työntekijät jaksaa tällä työotteella, et täytyy muistaa, ettei kuormiteta liikaa ja ettei olis liikaa asiakkaita. Ja sit yks juttu on, et asiakkaat ei saa olla liian mahdottomia, et pitää olla joku suotuisampi joukossa, et säilyis se positiivinen tuntuma.”

Ammatillinen tukihenkilötoiminta on tavoitteellista. Siihen kuuluu jatkuva seuranta tuloksista sekä asiakkuuksista. Päivittäinen raportointi ja kirjaukset ovat työn tuloksellisuuden kannalta välttämättömiä. Tavoitteilla pyritään edistämään nuoren elämää pala palalta. Koulunkäynnin toimivuus ja yhteiset jämät kotisäännöt luovat toiminnalle koko perustan. Aluksi ammatillinen tukihenkilö ja nuori yhdessä suunnittelevat muutaman selkeän tavoitteen ja säännön, joita nuoren on noudatettava, jotta päästäisiin haluttuihin päämääriin. Tavoitteet voivat kohdistua myös suoraan nuoren perhetilanteeseen, esimerkiksi jos halutaan selkeä muutos nuoren ja muun perheen välisiin sosiaalisiin suhteisiin sekä kommunikaatioon. Myös yhteiskunta asettaa tavoitteita työlle. Yhtenä tavoitteena on, että nuoret eivät syrjäytyisi. Se vaatii kuitenkin yhteistyötä viranomaisten, koulujen, kodin ja muiden tahojen välillä.

”Ne tavoitteet on varmaan koulunkäynnin sujuminen ja se et käytäis säännöllisest koulua. Sit se on kodinsääntöjen ja yhteiselon toteuttaminen perheessä.”

”Se et mitä mä oon pyytäny ja halunnu, on et poika tulis koulusta kotiin. Se et kävis, kotona, söis ja tekis läksyt ja tulis kotiin yhdeksältä. Sit kans se ettei olis öitä pois ja vastais puhelimeen.”

”On juu tavoitteita seurattu. Tukihenkilön ja sossun kanssa puheltu näistä asioista ja pidetty palaveria.”

Tutkimuksessani käy hyvin ilmi se, että vanhemmat kokevat uudenlaisen tukimuodon olevan hyvä lisä perheen arkeen. Koska ammatillisen tukihenkilön työaika on joustava, on perheen helppo ottaa virka-ajan ulkopuolella yhteyttä. Ammatillinen tukihenkilö on tullut perheelle intensiivisen työotteen kautta tutuksi, joten asioiden käsittely on helpompaa, koska asioista pystytään rehellisesti puhumaan. Ammatillisen tukihenkilön työtä voidaan kutsua jossain määrin perhetyöksi, koska koko perhe saa voimavaroja ammatillisen tukihenkilön työn kautta, eli tuki ei kohdistu pelkästään nuoreen vaan koko perheeseen. Lisäksi ammatillisen tukihenkilön ja nuoren tukisuhte on hyvä esimerkki perheen muille sisaruksille. He näkevät, että heidän on oikeus saada hyvää kohtelua, mutta veli on myös hyvä esimerkki siitä, että rikoksista tai muista hölmöilyistä joutuu oikeasti tekemisiin viranomaisten kanssa.

” Monesti viranomaistyöskentely on sitä, että jollei mene sovittuun aikaan ni se tapaaminen menee ohi. Ni täs on se ero et, jos nuori ei mene niin tää ei jätä sitä siihen, vaan aletaan miettii nuoren kans et mis oli ja miksei tullu.”

” Vanhemmille on ihan selkee viesti, heidän on helppo ottaa yhteyttä ihmiseen, joka on heille tuttu. Joka tulee setvimään tilannetta kotiin ja he pystyy luottamaan siihen. Täs työssä tullaan kuiteski niin tutuksi, ku nähdään monta kertaa viikossa.”

” Täs on ollu se hyvä puoli et pojan pienemmät sisarukset on huomannu et tään tukihenkilön kautta, ettei kannata joutua liriin. Et se on rahoittanut pojan sisaruksia. Et ennen nekin teki pientä ilkivaltaa ja harmia, mut nyt ku ollu poliisikeskusteluja ja muuta, ni ne on alkanu pelkäämään tämmöst pahantekoa ja ilkivaltaa.”

6.3 Nuoren ja perheen tulevaisuuden näkymät

Ammatillisen tukihenkilön palvelut ovat siinä mielessä rajalliset, että tukea ei voida antaa esimerkiksi montaa vuotta, vaan tukisuhteella on tietty elinkaari ja päämäärä. Tulevaisuuden näkymät ovat osittain toiveikkaita ja nuoren toivotaan löytävän paikkansa maailmassa. Konkreettisia tulevaisuuden näkymät ovat sellaisia, jossa nähdään, että nuori on toiminnan aikana pystynyt miettimään ja havahtumaan siitä, että

mikä hänen elämässään on tärkeää. Nuorelle itselleen on tärkeää, että huostaanottoa ei tulisi ja hän pystyisi jatkamaan omaa elämäänsä kotipaikkakunnalla.

” Mä jotenki ajattelen sen sillai, että mä olen saanut puhuttua nuorelle järkeä päähän, et hän osaa ite ajatella ja suunnitella omaa tulevaisuutta. Ja jos on ollu jotain hairahduksia elämässä ja ne on taakse jäänyttä, niist on otettu opiksi. Mennään niinku tavoitteellisesti eteenpäin, hankitaan ammatti ja oma asunto. Se on kuitenkin seuraava askel.”

” Mä haluisin, et poika rauhoittuis ja kävis koulua kunnolla, mut jollei näin tapahdu, niin kyl mä haluun, et pojan on käytävä koulua ja saatava jonkinmoinen koulupaperi. Mut jos ei hommat toimi, et sit on pakko kattoo jotakin muuta ratkaisua, mis hän pystyy keskittymään koulunkäyntiin.”

” Kyl mä haluun Raumalla pysyä, emmä ainakaan halua minnekään muualle tai johonki laitoksee.”

Ammatillisella tukihenkilötoiminnalla pyritään aina positiiviseen muutokseen. Pitkällä tähtäimellä saavutetut tulokset heijastuvat kokonaisuudessaan nuoren ja hänen perheensä arkeen. Muutokset perheessä voivat esimerkiksi olla sellaisia, jossa perheenjäsenet ovat saaneet lisää voimavaroja ja positiivisia näkymiä tulevaisuudesta. Perheessä on ymmärretty, että aina ei tarvitse jaksaa yksin, vaan voi hakea reippaasti ulkopuolisen apua haastaviin ongelmiin. Ammatillinen tukihenkilö pyrkii siis löytämään perheen voimavarat, jotta he itse pystyisivät rakentamaan joskus rikkoutuneen perheen uudestaan.

”Ainakin se minuun itteeni, ettei tarvii olla kaikkien asioiden kanssa yksin. Se et, ku parhaas on yrittäny, ni ihan reilusti pyytää apua, et ei voi yksin jaksaa kaikkia asioita.”

”Koska ne on ennen mun tukea ollut perhe ja sit on jostain syystä tullut välirikko. Ja jos saadaan sitä välirikkoa korjattua, ni muistaa taas millaista on olla perhe. Kyllä se nopeasti palautuu mieleen ja monesti sitä mietitäänkin, millaista meillä ennen oli, ku tuli näitä hankaluuksia.”

”Kyllä ne voimavarat tulee sieltä perheestä. He ite saa kerättyä niitä voimavaroja, niin sieltä tuleekin hetken päästä ihan eri ihminen. Kun ne tietää sen, et ne saa hetken hengähtää ja et toi sälli ohjaa ja vie tätä asiaa eteenpäin. Et ei niitten tarvi olla koko ajan äärilles pingotettuna. Siel on kuitenkin kysymys monen muunkin elämästä, sisarusten elämästä, omasta elämästä, työelämästä. Kyllä niillä vanhemmilla on ihan tavallinen elämä.”

7 POHDINTA

Olen oppinut paljon opinnäytetyöprosessin aikana. Olen tutustunut työni kautta uusiin ihmisiin ja saanut uutta näkökulmaa lastensuojelullisiin asioihin. Vaikka työ on ollut haastavaa ja raskasta, niin silti mielestäni opinnäytetyöni on ollut tekemisen arvoista. Osaksi työn mielekkyys on johtunut siitä, että olen ollut aiheesta itse hyvin kiinnostunut, sekä opinnäytetyöni on ollut erittäin ajankohtainen ja työelämälähtöinen. Motivaatio tekemiseen on pysynyt korkealla koko tutkimuksen ajan, koska olen saanut tehdä opinnäytetyötä omilla vahvuuksillani ja haluamallani tavalla. Sain haastatella nuorta ja hänen äitiään heidän omassa kodissaan, heille läheisessä ja tärkeässä ympäristössä. Tämä toi aivan uutta näkökulmaa asiaan, koska näin itse millaisten asioiden äärellä nuori ja hänen perheensä elää sekä toimii. Lisäksi sain haastatella ja keskustella ammatillisen tukihenkilön kanssa asioista, jotka liittyvät hänen työhönsä. Haastattelut olivat hyvin opettavaisia, koska pystyin peilaamaan niitä omaan työhistoriaani lastensuojelussa.

Ennen opinnäytetyötäni ajattelin tietäväni ammatillisen tukihenkilön työstä aika paljon. Tämä oletamus kuitenkin osoittautui vääräksi, sillä ajan myötä huomasin, miten paljon eri tahot ja viranomaiset ovat yhteyksissä ammatillisen tukihenkilön toiminnassa. Aluksi itselläni oli sellainen kuva ammatillisesta tukihenkilötyöstä, että se on pelkästään toiminnallista tekemistä tuettavan kanssa. Tutkimuksen kautta itselleni hahmottui, miten moninaista sekä intensiivistä työ ja tuki kaiken kaikkiaan on.

Ammatillisella tukihenkilöllä on varmasti tilausta lastensuojelun palvelujärjestelmässä. Amatillisia tukihenkilöitä ei tällä hetkellä vielä ole paljoa, mutta jatkuvasti sekä kunnalliset että varsinkin yksityiset lastensuojelun alalla toimivat organisaatiot ovat lisäämässä ammatillisen tukihenkilön palveluja omaan järjestelmäänsä. Palvelumuotoa kehitetään jatkuvasti ja uskonkin, että tulevaisuudessa tällainen tukimuoto on yleisesti hyväksytty. Ainakin Raumalla toiminta on koettu erittäin toimivaksi ja siitä on selkeitä todisteita. Muun muassa huostaanottoja ja kodin ulkopuolisia sijoituksia on pystytty ehkäisemään ammatillisen tukihenkilötoiminnan avulla. Kunnat säästävät myös laitossijoituksen kustannukset. Jos ajatellaan, että ammatillisen tukihenkilön palkka on n. 40 000€ vuodessa ja yhden nuoren sijoitus maksaa 90 000€ vuodessa, niin voidaan kuvitella, kuinka paljon kunnat säästävät ammatillisen tukihenkilön työllä. Kaikki nuoret ja ammatillisen tukihenkilön asiakkaat eivät kuitenkaan säästy sijoitukselta, vaan kunta joutuu sijoittamaan nuoren kodin ulkopuolelle. Osalla nuorista ongelmat ovat jo niin vakavia, etteivät ammatillisen tukihenkilön palvelut ole enää riittäviä. (Raitaluoto haastattelu 15.4.2012; Frimodig 7.10.2012.)

Ammatillisen tukihenkilön työ on itsessään haastavaa, koska asiakasmateriaali koostuu lastensuojelun asiakkaista. Palvelun piirissä olevat nuoret ovat läpi käyneet erilaisia tukimuotoja ennen kuin ovat tulleet ammatillisen tukihenkilön asiakkaiksi. Ammatillinen tukihenkilö työ on tavallaan vaihtoehto huostaanotolle. Viimeistään silloin kun nuori tulee ammatillisen tukihenkilötyön palvelun piiriin, on nuoren ymmärrettävä, että kodin ulkopuolinen sijoitus ja huostaanoton uhka on todellinen. Itseläni selvisi tutkimuksen aikana yllättävä tieto siitä, että jotkut nuoret eivät välttämättä pelkää huostaanottoa, vaan he kokevat jossain laitoksessa tai perhekodissa olevan jopa turvallisempaa asua kuin kotona. Mielestäni nimenomaan nämä seikat ovat haastavia ammatillisen tukihenkilön työtä ajatellessa. Asiakkaat ovat hyvin erilaisia ja usein myös moniongelmaisia, jolloin ei ole yhtä tiettyä kaavaa, jonka mukaan toimia. Esimerkiksi jos maalari maalaa taloa kahdeksalla eri värillä ja kaikki värit käytäytyvät maalattavalla pinnalla eri tavoin, niin se luo maalarille suuremmat haasteet sinänsä yksikertaiselle työlle. Tämä pätee myös ammatillisen tukihenkilön työhön.

Niin kuin tuloksistakin tuli esille, ammatillisen tukihenkilön työn kuormittavuus tarkoittaa sitä, että työnohjaus ja vaikeiden asioiden purku on erityisen tärkeää. Osittain tai oikeastaan aika paljon työ on omalla persoonalla ja omilla vahvuuksilla tekemistä.

Työn tekeminen suurilta osin iltaisin ja viikonloppuisin vaatii kuitenkin tietynlaisia uhrauksia omasta vapaa-ajasta ja perhe-elämästä. Ammatillisen tukihenkilön työ on aika epäsäännöllistä, mutta toisaalta se antaa paljon, koska voi oikeasti auttaa omalla työllä pulassa olevia nuoria. Hienointa mielestäni ammatillisen tukihenkilön työssä on aito välittäminen ja kiinnostus nuorista.

Ammatillisen tukihenkilön työ on hyvin kokonaisvaltaista ja vaativaa. Keskiössä on aina nuori, mutta hyvin tiiviisti tukeen linkittyy myös vanhemmuuden tukeminen ja eritoten perheiden auttaminen monella tavalla. Tällä tarkoitan sitä, että ammatillinen tukihenkilö toimii perheen ja nuoren välissä. Ammatillinen tukihenkilö tavallaan antaa mahdollisuudet perheelle voimaantua tai eheytyä. Se voi tarkoittaa sitä, että huomaamatta koko perhe saa uusia näkökulmia ja toimintatapoja, kun tuettava nuori saa otteen omasta elämästään. Ammatillisen tukihenkilön työ on mielestäni pitkälti siis perhetyötä.

Mielestäni on mietittävä myös sitä, kuinka ammatillisen tukihenkilön työtä kehitetään. Puheena on ollut, että ammatillista tukihenkilö työtä voisi jatkossa tehdä parityönä, joka tarkoittaisi sitä, että perhe saisi enemmän keskusteluapua. Itse ehdottaisin sellaista toimintamallia, jossa työparina toimisi sosionomi ja sairaanhoitaja sekä työparissa olisi molempia sukupuolia, jolloin nuoren ja perheen olisi mahdollista saada monipuolisempaa tukea. Työpari voisi toimia toisinaan eri vuoroissa, jolloin saataisiin yhden työntekijän taakkaa kevennettyä. Myös kirjaamiset ja raportoinnit puolituisivat, jolloin aikaa jäisi muuhun.

Mietin, miten omaa tutkimustani voisi hyödyntää. Ensimmäiseksi tulee ainakin ajatus, että työni on hyvin konkreettinen ja se kohdistuu hyvin lähelle perheen arkea sekä samalla työntekijän roolia perheen arjessa. Ammatillisen tukihenkilötyön toimenkuvasta tehdyt aiemmat tutkimukset ovat keskittyneet pelkästään teorian tietoon. Omassa työssäni olen pyrkinyt tuomaan esille, minkälaisen asioiden parissa nuoret, perheet ja työntekijät painivat. Yhtenä tärkeänä asiana pidän sitä, että opinnäytetyöni luettuaan lukija, jolla ei ole aikaisempaa kokemusta ammatillisen tukihenkilön työstä, saa kuvan toiminnan konkreettisuudesta ja kokemuksista, joita toiminta on asiakkaissa herättänyt.

LÄHTEET

Aaltola, J. & Valli, R. (toim.) 2010. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Juva:WS Bookwell Oy.

Frimodig, A. Haastattelu 7.10.2012.

Frimodig, A. Lastensuojelun palvelujärjestelmä Rauman kaupungissa. Vastaanottaja: hannu.tuominen@student.samk.fi. Lähetetty 11.10.2012 klo 12:07. Viitattu 14.10.2012.

Heino, T. 2008. Lastensuojelun avohuolto ja perhetyö: kehitys, nykytila, haasteet ja kehittämisehdotukset. Helsinki:Stakes.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2008. Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki:Gaudeamus.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. Keuruu:Otava.

Järvinen, R., Lankinen, A., Taajamo, T., Veistilä, M. & Virolainen, A. 2007. Perheen parhaaksi: Perhetyön arkea.Helsinki: Edita Prima

Kangas, U. 2004. Lastensuojelu ja lapsen huolto. Teoksessa Puonti, A., Saarnio, T. & Hujala, A. Lastensuojelu tänään, 105-118. Jyväskylä:Gummerus.

Korhonen, A. (toim.) 2005. Lastensuojelun tukihenkilön käsikirja. Jyväskylä:Gummerus.

Lastensuojelun www-sivut. Viitattu 22.9.2012. <http://www.lastensuojelu.info/fi/>

Mahkonen, S. 2003. Lastensuojeluilmoitus. Jyväskylä:Gummerus.

Raitaluoto, S. Haastattelu 15.4.2012.

Raitaluoto, S. Haastattelu 13.9.2012.

Rauman kaupungin www-sivut. Viitattu 6.10.2012. www.rauma.fi

Räty, T. 2010. Lastensuojelulaki. Helsinki:Edita.

Räty, T. 2004. Lapsen huostaanotto. Perusteet ja oikeusvaatimukset. Teoksessa Roos, J.P. (toim.) Huostaanottokirja, 21-31. Jyväskylä:Kopijyvä Oy.

Saastamoinen, K. 2010. Lapsen asema sijaishuollossa – Käsikirja arjen toimintaan. Helsinki:Edita.

Sosiaaliportin www-sivut. Viitattu 18.9.2012. <http://www.sosiaaliportti.fi>

Taskinen, S. (toim.) 2003. Huostaanotto. Saarijärvi:Gummerus.

Taskinen, S. 2007. Lastensuojelulaki (417/2007): soveltamisopas. Vaajakoski:Gummerus

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2011. Laadullinen tutkimus ja sisällön analyysi. Vantaa:Tammi.

Haastatteluteemat Äiti

1. Nuoren elämäntilanne

- Kerro perheenne elämäntilanteesta ennen kuin tukihenkilötoiminta aloitettiin, mitä odotit että tapahtuu ja odotuksesi toiminnasta?
- Millaista apua olette hakeneet? Millaista apua nuori olisi vielä tarvinnut ja millainen apu on toiminut?
- Millaiseksi olette kokeneet avun?
- Miten ymmärrätte huostaanoton alla elämisen? Millaiseksi koette jatkuvan uhan alla olemisen?
- Millaisissa tilanteissa nuori tarvitsee tukea kotona? Entä koulussa? Entä vapaa-ajalla?
- Millainen asema nuorella on perheessä?

2. Ammatillinen tukihenkilötoiminta ja sen toimivuus

- Millaista ammatillinen tukihenkilötoiminta on ollut?
- Miten toimivaksi toiminta on koettu? (Mikä on ollut hyvää, mikä on ollut huonoa)
- Millaisia tavoitteita nuorelle on asetettu toiminnan aikana?
- Miten tavoitteita on seurattu ja miten nuori on edistynyt toiminnan aikana?
- Miten perhe on mukana toiminnassa ja onko perheellä päätösvaltaa?
- Millaisia kokemuksia toiminnasta on ollut tähän mennessä?
- Mitä uutta/erilaista tukea ammatillinen tukihenkilötoiminta on tuonut perheen arkeen?

3. Nuoren ja perheen tilanne jatkossa

- Mitä ajattelette tulevaisuudesta? Mikä on hyvin nyt? Millaista teillä pitäisi olla? Mitä voitte itse tehdä? Entä mihin tarvitsette apua?

- Olette saaneet ammatilliselta tukihenkilöltä varmasti paljon hyviä asioita, joita voitte käyttää arjessa. Mitä tällaisia asioita haluisitte käyttää?
- Millä tavalla ammatillisen tukihenkilötoiminnan tuomat positiiviset muutokset elämässä on koettu ja miten ne ovat näkyneet perheen arjessa?

Haastatteluteemat nuorelle

1. Nuoren elämäntilanne

- Kerro elämäntilanteestasi ennen kuin tukihenkilötoiminta aloitettiin, mitä odotit että tapahtuu ja odotuksesi toiminnasta?
- Millaista apua olet saanut? Millaista apua olisit tarvinnut ja millainen apu on toiminut?
- Millaiseksi olet kokenut avun?
- Miten ymmärrät huostaanoton alla elämisen? Millaiseksi koet jatkuvan uhan alla olemisen?
- Millaisissa tilanteissa tarvitset tukea kotona? Entä koulussa? Entä vapaa-ajalla?
- Millainen asema sinulla on perheessä?

2. Ammatillinen tukihenkilötoiminta ja sen toimivuus

- Millaista ammatillinen tukihenkilötoiminta on ollut?
- Millaiseksi olet kokenut toiminnan? (Mikä on ollut hyvää, mikä on ollut huonoa)
- Millaisia tavoitteita sinulle on asetettu toiminnan aikana?
- Miten tavoitteita on seurattu ja miten olet edistynyt toiminnan aikana?
- Miten perheenne on mukana toiminnassa ja onko perheellä päätösvaltaa (Saako vanhempasi vaikuttaa päätöksiin?)
- Millaisia kokemuksia sinulla on ollut toiminnasta tähän mennessä?

- Mitä uutta/erilaista tukea ammatillinen tukihenkilötoiminta on tuonut perheenne arkeen?

3. Nuoren ja perheen tilanne jatkossa

- Mitä ajattelet tulevaisuudesta? Mikä on hyvin nyt? Millaista teillä pitäisi olla? Mitä voitte itse tehdä? Entä mihin tarvitsette apua?
- Olette saaneet ammatilliselta tukihenkilöltä varmasti paljon hyviä asioita, joita voitte käyttää arjessa. Mitä tällaisia asioita haluisitte käyttää?
- Millä tavalla ammatillisen tukihenkilötoiminnan tuomat positiiviset muutokset elämässä on koettu ja miten ne ovat näkyneet perheen arjessa?

Haastatteluteemat Sami ja sosiaalityöntekijä

1. Nuoren elämäntilanne

- Millainen perheen elämäntilanne oli ennen kuin tukihenkilötoiminta aloitettiin, mitä odotettiin tapahtuvan ja mitä toiminnalta odotettiin?
- Millaista apua perhe oli hakenut? Millaista apua nuori olisi vielä tarvinnut ja millainen apu on toiminut?
- Millaiseksi perheen tilanne on koettu?
- Perhe elää jatkuvan huostaanotto uhan alla. Miten tämä vaikuttaa perheeseen?
- Millaisissa tilanteissa nuori tarvitsee tukea kotona? Entä koulussa? Entä vapaa-ajalla?
- Millainen asema nuorella on perheessä?

2. Ammatillinen tukihenkilötoiminta ja sen toimivuus

- Millaista ammatillinen tukihenkilötoiminta on ollut?
- Miten toimivaksi toiminta on koettu? (Mikä on ollut hyvää, mikä on ollut huonoa)
- Millaisia tavoitteita nuorelle on asetettu toiminnan aikana?

- Miten tavoitteita on seurattu ja miten nuori on edistynyt toiminnan aikana?
- Miten perhe on mukana toiminnassa ja onko perheellä päätösvaltaa?
- Millaisia kokemuksia toiminnasta on ollut tähän mennessä?
- Mitä uutta/erilaista tukea ammatillinen tukihenkilötoiminta on tuonut perheen arkeen?

3. Nuoren ja perheen tilanne jatkossa

- Mitä ajattelet perheen tulevaisuudesta? Mikä on hyvin nyt? Millaista perheellä pitäisi olla? Mitä perhe voisi itse tehdä? Entä mihin perhe tarvitsee apua?
- Ammatillinen tukihenkilö on varmasti antanut paljon hyviä asioita, joita perhe voi käyttää arjessaan. Mitä tällaisia asioita perhe voisi soveltaa arkeensa?
- Millä tavalla ammatillisen tukihenkilötoiminnan tuomat positiiviset muutokset elämässä on koettu ja miten ne ovat näkyneet perheen arjessa?

RAUMAN KAUPUNKI
Sosiaali- ja terveysvirasto
Sosiaali- ja terveysjohtaja

PÄÄTÖSPÖYTÄKIRJA
10.9.2012

87/2012

Muut asiat

OPINNÄYTETYÖ-/TUTKIMUSLUPAHAKEMUS

Tutkimuslupa myönnetään seuraavin ehdoin:

- tutkija sitoutuu tietojen käsittelyssä ja suojaamisessa noudattamaan henkilötietolain määräyksiä
- tutkimuksessa mahdollisesti syntyvät yksittäisten henkilöiden tietoja koskevat tutkimusrekisterit hävitetään tai arkistoidaan henkilötietolaissa edellytetyllä tavalla
- tutkimusraportista ei ole yksilöitävissä tutkimuksen piiriin tai otantaan kuulunutta henkilöä
- mahdollisesti tarvittaessa suostumusasiakirjassa tulee ilmetä ao. henkilön lupa käyttää häntä koskevia tietoja, tutkimukseen osallistumisen vapaaehtoisuus ja henkilöiden mahdollisuus keskeyttää osallistuminen tutkimukseen heti niin halutessaan.

Opinnäytetyö/tutkimus:

Ammatillisen tukihenkilötyön kokemuksia Rauman kaupungin lastensuojelussa

Hakija: Tuominen Hannu

Päätös Hyväksyn tutkimuslupa-anomuksen.

Liitteet Hakemus

Päätöksen
allekirjoitus

Pekka T. Jaatinen
Sosiaali- ja terveysjohtaja

Pöytäkirja nähtävillä 19.9.2012

Tiedoksi Hakija, yhteyshenkilö

Tiedoksianto
asianosaiselle

Tämä päätös on
[x] lähetetty tiedoksi mainituille

Tämä päätös on
[] annettu tiedoksi mainituille

Päiväys 10.9.2012

Tiedoksiantaja

Anita Hämäläinen

Otto-oikeus

Päätös voidaan panna täytäntöön, ellei siihen käytetä kuntalain mukaista otto-oikeutta.

RAUMAN KAUPUNKI
Sosiaali- ja terveysvirasto
Sosiaali- ja terveystoimittaja

PÄÄTÖSPÖYTÄKIRJA
10.9.2012

87/2012

Muut asiat

Oikaisuvaatimus-
ohjeet

Oikaisuvaatimusviranomaisen
Sosiaali- ja terveystoimittakunta
PL 283
26101 Rauma

Päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon viimeistään seitsemäntenä (7) päivänä päätöksen postituspäivän jälkeen. Kunnan jäsenen, joka ei ole asianosainen, katsotaan saaneen tiedon silloin, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi. Oikaisuvaatuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen ja se on tekijän allekirjoitettava. Vaatimuksen voi toimittaa oikaisuvaatimusviranomaiselle postitse, henkilökohtaisesti tai lähtien välityksellä. Toimitustavasta riippumatta vaatimuksen on oltava oikaisuvaatimusviranomaisella ennen aukioloajan päättymistä viimeistään neljäntenätoista (14) päivänä päätöksen tiedoksisaantipäivästä mainittua päivää lukuunottamatta.